

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства

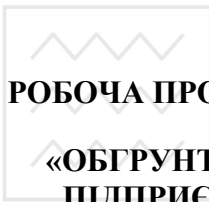
"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

"___" _____ 2017 р.

06-01-04

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ
ПІДПРИЄМСТВ І ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Робоча програма «Обґрунтування господарських рішень підприємств і оцінювання ризиків» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» – Рівне: НУВГП, 2017. - 20 с.

Розробник: Костриченко В.М., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки підприємства
Протокол від "03" лютого 2017 року № 5

Завідувач кафедри економіки підприємства _____ Кушнір Н.Б.
"03" лютого 2017 року

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю «Економіка підприємства».

Протокол від " 16 " лютого 2017 року № 6

Голова науково-методичної комісії _____ Кузнєцова Т.В.
"16 " лютого 2017 року

© Костриченко В.М., 2017
© НУВГП, 2017

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Нормативна
Модуль – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	Рік підготовки: 4-й
Змістових модулів – 2		Семестр 8-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Лекції 24 год.
Загальна кількість годин – 150		Практичні, семінарські 24 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7		Лабораторні –
		Самостійна робота 102 год.
	Індивідуальні завдання: Курсова робота Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи студентів становить:
для денної форми навчання – 32% до 68%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Обґрунтування господарських рішень підприємств і оцінювання ризиків» має сформувати ряд загальних (універсальних, ключових) компетенцій, які повинен демонструвати бакалавр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а саме: системність мислення, здатність до вирішення проблем, спроможність приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності та ризику.

Навчальна дисципліна орієнтована на підвищення системності при підготовці фахівців та базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін циклів природничо-наукової, загальноекономічної та професійної підготовки.

Дисципліна є однією із завершальних дисциплін бакалаврської підготовки та забезпечує комплекс фахових дисциплін підготовки спеціаліста та магістра, курсове та дипломне проектування.

Мета навчальної дисципліни - ознайомити студентів з технологією прийняття рішень, основами сучасної економічної ризикології та на основі набутої систематизованої інформації сформувати комплексну систему знань і практичних навичок щодо обґрунтування господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику.

Предмет навчальної дисципліни – відносини та зв'язки елементів господарських рішень, що виникають в процесі проектування, освоєння, виготовлення та реалізації продукції на підприємстві, здійснення всіх видів діяльності підприємства відповідно до економічної моделі: ресурси – витрати – результати; наукові концепції та інструментарій ризикології, методологія обґрунтування та прийняття раціональних господарських рішень.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів господарських рішень, методичних підходів щодо аналізу ризику та управління ним;
- оволодіння навичками самостійно здійснювати обґрунтування господарських рішень, розрахунки їх ефективності та впливу на економічні результати діяльності підприємства, оцінювання ступеня ризикованості цих рішень.

Результатом вивчення дисципліни «Обґрунтування господарських рішень підприємств і оцінювання ризиків» є набір універсальних (ключових) та спеціальних (професійних) компетенцій, який включає в себе знання, вміння, навички, які має продемонструвати студент. Вивчивши дисципліну студенти повинні

знати:

- основні поняття та категорії обґрунтування господарських рішень та оцінювання підприємницьких ризиків;
- системну методологію та технологію обґрунтування господарських рішень;
- основні принципи й підходи до обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності та ризику;
- методичні основи якісного та кількісного аналізу підприємницьких ризиків;
- теоретичні аспекти ризик-менеджменту та напрями регулювання підприємницьких ризиків;

вміти:

- реалізовувати етапи системного алгоритму обґрунтування господарських рішень;
- застосовувати сучасні наукові методи і моделі прийняття господарських рішень на основі системи показників їхнього економічного обґрунтування;
- визначати шляхи покращення якості та підвищення ефективності господарських рішень;
- обґрунтовувати господарські рішення в умовах багатокритеріальності, невизначеності та ризику;
- аналізувати ефективність інвестиційних і фінансових рішень;
- ідентифікувати, аналізувати та оцінювати ризик, використовуючи комп'ютерну техніку та програмно-математичні комплекси;
- визначати напрями та методи регулювання господарських ризиків на підприємстві;
- використовувати інструменти зменшення та оптимізації підприємницьких ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ГОСПОДАРСЬКІ РІШЕННЯ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Господарська діяльність підприємства

Підприємство як економічна система. Мета діяльності підприємства в умовах ринку. Механізм функціонування підприємства як системи. Основні характеристики економічної системи: складність, динамічність, відкритість.

Види діяльності підприємства. Поняття господарської діяльності підприємства. Сутність та характеристика видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної, фінансової. Напрямки діяльності підприємства.

Економічна модель діяльності підприємства. Сутність елементів економічної моделі діяльності підприємства. Ресурси підприємства. Витрати підприємства. Результати діяльності підприємства. Система економічних показників діяльності підприємства. Стійкість економічної системи: види та умови її забезпечення.

Тема 2. Господарські рішення у підприємницькій діяльності

Сутнісна характеристика господарських рішень. Загальні поняття про рішення. Сутність господарських рішень.

Види господарських рішень. Класифікація господарських рішень за певними ознаками. Типи господарських рішень. Взаємозв'язок між різними видами господарських рішень. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення.

Якість та ефективність господарських рішень. Сутність поняття якості рішення. Основні параметри та показники якісного рішення. Умови забезпечення якості господарського рішення. Оцінювання якості рішень. Ефективність рішень. Види ефективності господарських рішень. Принципи оцінювання ефективності господарських рішень. Критерії оцінки ефективності рішень. Методи оцінки ефективності господарських рішень. Різні напрямки досліджень та їхній вплив на ефективність господарських рішень.

Тема 3. Теоретико-методичні основи прийняття господарських рішень

Концепція прийняття рішення. Проблеми, що потребують рішення. Процес прийняття рішення. Підходи до прийняття рішення. Системний аналіз в теорії прийняття рішень.

Моделі та методи прийняття господарських рішень. Моделювання як метод розробки рішень. Позитивні характеристики моделювання. Основні концептуальні моделі процесу прийняття рішень. Методи, що використовуються в процесі прийняття господарських рішень. Евристичні методи в прийнятті рішень. Методи прогнозування. Аналітичні методи обґрунтування рішень: традиційні методи економічного аналізу, математичні методи економічного аналізу, багатопланові аналітичні методи. Ділові ігри як метод обґрунтування рішень.

Технологія прийняття господарських рішень. Сутнісна характеристика та основні елементи технології прийняття рішення. Етапи та процедури процесу прийняття рішення. Економічна інформація в прийнятті рішень. Забезпечення співставності альтернативних варіантів господарських рішень.

Тема 4. Планування і прогнозування господарських рішень

Планування господарських рішень. Види планів підприємства. Господарські рішення стратегічного планування підприємства. Господарські рішення тактичного (поточного) планування підприємства. Сутність господарських резервів підвищення ефективності виробництва. Оперативне планування діяльності підприємства. Бюджетування, його сутність та переваги. Бізнес-план, його сутність, призначення і зміст. Господарські рішення, що обґрунтовуються в процесі розробки бізнес-плану.

Прогнозування господарських рішень. Необхідність, сутність, мета, завдання і принципи прогнозування. Інформаційне забезпечення прогнозування господарських рішень. Підходи до організації процесу прогнозування та інструменти прогнозування. Еволюція моделей прогнозування.

Тема 5. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства

**Концептуальні засади економічного обґрунтування рішень,
пов'язаних з операційною діяльністю підприємства.** Принципи економічного обґрунтування господарських рішень. Система операційних рішень. Алгоритм економічного обґрунтування операційних рішень. Інформаційне забезпечення планування виробництва й реалізації продукції.

Економічне обґрунтування рішень щодо обсягів виробництва продукції. Формування виробничої програми підприємства. Ресурсне обґрунтування виробничої програми. Вибір оптимального варіанту комбінування кінцевої продукції. Обґрунтування господарських рішень щодо обсягу і асортименту продукції на основі маржинального аналізу. Резерви збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції. Обґрунтування рішень щодо ефективного використання ресурсів. Сутність операційного левериджу.

Економічне обґрунтування рішень щодо політики ціноутворення підприємства. Цінова політика підприємства. Етапи процесу формування цінової політики підприємства. Інформаційне забезпечення процесу ціноутворення на продукцію підприємства. Методи обґрунтування цін. Обґрунтування рівня ціни за умов активного та пасивного ціноутворення. Визначення критичного рівня ціни реалізації продукції. Обґрунтування варіанта ціни на новий виріб. Цінові стратегії підприємства.

Економічне обґрунтування рішень щодо виробничих запасів на підприємстві. Оцінка стану виробничих запасів. Нормування виробничих запасів. Розрахунки величини виробничих запасів. Оптимізація розміру виробничих запасів на підприємстві.

Економічне обґрунтування рішень щодо розмірів дебіторської

заборгованості підприємства. Оцінка рівня та складу поточної дебіторської заборгованості підприємства. Вибір типу кредитної політики підприємства по відношенню до покупців продукції. Розрахунок можливої суми оборотного капіталу, яка спрямовується в дебіторську заборгованість. Формування системи кредитних умов.

Оцінювання ефективності господарських рішень, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства. Розрахунок економічного результату від реалізації операційного рішення. Основні концепції і резерви зниження собівартості продукції. Формування кошторису витрат, пов'язаних з реалізацією операційного рішення. Оцінювання ефективності операційного рішення.

Тема 6. Аналіз господарських рішень та оцінювання їхнього впливу на ефективність діяльності підприємства

Сутність та принципи аналізу господарських рішень. Сутнісна характеристика і завдання економічного аналізу. Сутність та специфічні принципи аналізу господарських рішень.

Методи аналізу господарських рішень та їхній інструментарій. Методи аналізу господарських рішень. Інструментарій методів аналізу господарських рішень. Відповідність методів і прийомів аналізу напрямкам аналізу господарських рішень.

Оцінювання впливу господарських рішень на ефективність діяльності підприємства. Роль господарських рішень у підвищенні ефективності діяльності підприємства. Вплив різних видів прийнятих рішень на ефективність функціонування підприємства

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОЦІНЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ У ПРОЦЕСІ ОБҐРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ

Тема 7. Прийняття господарських рішень в умовах невизначеності та ризику

Особливості функціонування підприємств за умов невизначеності. Сутність невизначеності та основні причини її появи. Види невизначеності. Методи аналізу факторів невизначеності. Підходи до прийняття рішень в умовах невизначеності. Врахування рівня невизначеності в процесі прийняття господарських рішень.

Критерії обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності. Характеристика критеріїв (правил) прийняття рішень в умовах невизначеності. Матриця прибутків і матриця витрат, особливості їхньої побудови.

Теорія корисності в системі прийняття рішень. Концепція корисності. Аксиоми раціональної поведінки. Лотерея, її детермінований еквівалент, премія за ризик та страхова сума. Різні схильності до ризику. Функції корисності.

Тема 8. Ризики у підприємницькій діяльності

Ризик у діяльності суб'єкта господарювання. Сутнісна характеристика ризику. Ризик як економічна категорія. Основні елементи ризику: об'єкти, суб'єкти та джерело ризику. Ризик і невизначеність. Основні риси підприємницького ризику. Фактори впливу на ступінь ризику. Функції ризику в підприємницькій діяльності.

Класифікація підприємницьких ризиків. Різні підходи до класифікації ризиків. Характеристика підприємницьких ризиків за сферою їхнього походження та ступенем впливу на результати діяльності підприємства.

Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику. Постановка і розв'язання задач оптимізації рішень в умовах ризику. Характеристика критеріїв прийняття рішень за умов ризику.

Особливості прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. Сутність теорії ігор. Система понять теорії ігор. Чисті стратегії. Пошук оптимальних рішень за допомогою чистих стратегій. Змішані стратегії. Оптимальні змішані стратегії.

та природокористування

Тема 9. Оцінювання підприємницьких ризиків

Загальні принципи аналізу ризику. Етапи здійснення аналізу ризику. Сутність якісного та кількісного аналізу підприємницького ризику.

Якісний аналіз підприємницьких ризиків. Характеристика основних зон ризику. Причини виникнення основних видів господарських ризиків.

Кількісний аналіз підприємницьких ризиків. Імовірні втрати у процесі здійснення підприємницької діяльності. Види втрат у підприємницькій діяльності. Крива розподілу імовірності втрат. Ступінь ризику. Система показників абсолютного та відносного вимірювання ризик. Коефіцієнт систематичного ризику. Крива ризику.

Методи кількісного оцінювання ризиків. Переваги і недоліки основних методів кількісного оцінювання підприємницьких ризиків. Статистичний метод. Метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат). Аналітичний метод. Метод аналізу чутливості (критичних значень). Нормативний метод. Метод експертних оцінок. Метод аналізу ризику з використанням дерева рішень. Метод аналогій.

Тема 10. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з інвестиційною діяльністю підприємства

Методичні підходи до оцінки економічної ефективності інвестицій.

Сутнісна характеристика інвестицій. Основні принципи оцінки економічної ефективності інвестування. Поняття теперішньої і майбутньої вартості грошей. Критерії оцінки економічної ефективності інвестування.

Інвестиційні рішення та критерії ефективності їх прийняття. Критерії обґрунтування рішень під час прийняття (вибору) інвестиційного проекту. Врахування ризику при обґрунтуванні ставки дисконтування. Вплив фактору ризику на інвестиційні рішення. Вплив інвестиційних рішень на ступінь ризику підприємства. Коефіцієнт систематичного ризику. Опціональний критерій прийняття рішень. Систематичний ризик і очікувана доходність підприємства.

Обґрунтування рішень щодо здійснення підприємством реальних інвестицій в умовах ризику. Методи врахування ризику реальних інвестицій. Аналіз економічного ризику в процесі прийняття інноваційних рішень. Особливості обґрунтування інноваційних рішень. Оцінка ефективності реалізації інноваційних рішень.

Тема 11. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства

Результати фінансової діяльності підприємства. Показники фінансово-економічного стану підприємства. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства.

Сутність фінансових рішень. Формування достатнього обсягу капіталу, який може забезпечити необхідні темпи економічного розвитку підприємства. Обґрунтування рішень щодо формування джерел фінансових ресурсів підприємства. Формування оптимальної структури капіталу підприємства. Сутнісна характеристика фінансового левериджу.

Обґрунтування рішень щодо здійснення підприємством фінансових інвестицій в умовах ризику. Сутність теорії портфеля. Портфелі Г. Марковіца і Д.Тобіна. Теорія оптимального портфеля. Формування оптимального портфеля з обмеженої кількості цінних паперів.

Тема 12. Основи ризик – менеджменту

Необхідність управління ризиками господарської діяльності. Сутність ризик – менеджменту. Система управління ризиками. Функції керованої та керуючої підсистем управління ризиками. Принципи

управління ризиками. Процес управління ризиками господарської діяльності на підприємстві. Основні етапи управління ризиком.

Основні напрями і методи впливу на ступінь ризику господарювання. Активне і пасивне управління ризиками. Правила вибору варіанта рішення в ситуаціях ризику. Методи впливу на ризик. Прийоми зниження ступеня ризику. Інструменти зменшення ризиків: страхування, резервування, лімітування, прийнята підприємством система вибору партнерів (клієнтів). Інструменти оптимізації ризиків: диверсифікація, хеджування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Господарські рішення в підприємницькій діяльності												
Тема 1. Господарська діяльність підприємства	8	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Господарські рішення підприємницької діяльності	9	2	1	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Теоретико-методичні основи прийняття господарських рішень	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Планування і прогнозування господарських рішень	11	2	2	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 5. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства	15	2	6	-	-	7	14	1	4	-	-	9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 6. Аналіз господарських рішень та оцінювання їхнього впливу на ефективність діяльності підприємства	11	2	2	-	-	7	12	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	64	12	12	-	-	40	66	2	6	-	-	58
Змістовий модуль 2. Оцінювання підприємницьких ризиків у процесі обґрунтування господарських рішень												
Тема 7. Прийняття господарських рішень в умовах невизначеності та ризику	9	2	1	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 8. Ризики у підприємницькій діяльності	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Оцінювання підприємницьких ризиків	12	2	4	-	-	6	11	-	2	-	-	9
Тема 10. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з інвестиційною діяльністю підприємства	11	2	2	-	-	7	11	-	2	-	-	9
Тема 11. Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства	11	2	2	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 12. Основи ризик-менеджменту	9	2	1	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	62	12	12	-	-	38	60	-	4	-	-	56

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 2												
ІНДЗ	24	-	-	-	24	-	24	-	-	-	24	-
Усього годин	150	24	24	-	24	78	150	2	10	-	24	114

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Господарська діяльність підприємства	-	-
2	Господарські рішення у підприємницькій діяльності	1	-
3	Теоретико-методичні основи прийняття господарських рішень	1	-
4	Планування і прогнозування господарських рішень	2	-
5	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства	6	4
6	Аналіз господарських рішень та оцінювання їхнього впливу на ефективність діяльності підприємства	2	2
7	Прийняття господарських рішень в умовах невизначеності та ризику	1	-
8	Ризики у підприємницькій діяльності	2	-
9	Оцінювання підприємницьких ризиків	4	2
10	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з інвестиційною діяльністю підприємства	2	2
11	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства	2	-
12	Основи ризик-менеджменту	1	-
	Разом	24	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год занять (0,5 x 48) – 24 год.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС (6 x 5) – 30 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 48 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми, питання	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Господарська діяльність підприємства	4	10
2	Господарські рішення у підприємницькій діяльності	4	10
3	Теоретико-методичні основи прийняття господарських рішень	4	10
4	Планування і прогнозування господарських рішень	4	9
5	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з операційною діяльністю підприємства	4	9
6	Аналіз господарських рішень та оцінювання їхнього впливу на ефективність діяльності підприємства	4	10
7	Прийняття господарських рішень в умовах невизначеності та ризику	4	9
8	Ризики у підприємницькій діяльності	4	10
9	Оцінювання підприємницьких ризиків	4	9
10	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з інвестиційною діяльністю підприємства	4	9
11	Економічне обґрунтування рішень, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства	4	10
12	Основи ризик-менеджменту	4	9
	Разом	48	114

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання згідно з навчальним планом передбачене у вигляді курсової роботи на тему «Обґрунтування господарських рішень щодо підвищення ефективності діяльності підприємства з урахуванням ризику». Курсова робота виконується на основі реальних даних конкретного підприємства, що обумовлює вибір виду господарських рішень та відповідного алгоритму економічного обґрунтування таких рішень. На виконання індивідуальної роботи відводиться 24 години навчального навантаження. Курсова робота виконується у вигляді текстового файлу та друкованого тексту на папері формату А4. Загальний обсяг курсової роботи має складати до 25 сторінок друкованого тексту разом з таблицями та списком використаних джерел.

Розділи	Назва розділів (частин) курсної роботи	Кількість годин
	Вступ	1
1.	Теоретико-методичні засади обґрунтування господарських рішень щодо ... (вид діяльності підприємства)	4
2.	Економічне обґрунтування господарських рішень щодо підвищення ефективності діяльності підприємства	10
3.	Обґрунтування заходів щодо зниження господарського ризику	8
	Висновки та пропозиції	1
	Разом:	24

8. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій. Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

9. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується оцінювання знань за наступними видами робіт:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- перевірка виконаних практичних завдань;
- підготовка та презентація реферату, міні лекції;
- підготовка до видання наукових статей, тез для участі в конференціях.

Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

1. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, розрахунково-графічна робота, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2... T12 — теми змістових модулів.

Курсова робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 40	до 20	до 40	100

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену та курсової роботи
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Обґрунтування господарських рішень підприємств і оцінювання ризиків» включає:

1. Опорний конспект лекцій (на електронному і паперовому носіях) за всіма темами курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.

2. Пакети тестових завдань з кожної теми та в цілому по всьому курсу дисципліни. родокоористування

3. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» для студентів за напрямом підготовки «Економіка підприємства» денної та заочної форми навчання / В.М. Костриченко, Ю.В. Красовська, І.І. Зарівняк – Рівне: НУВГП, 2012. - 36 с.

4. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» студентами напряму підготовки «Економіка підприємства». Ч.1 / В.М.Костриченко, Ю.В. Красовська, І.І. Зарівняк, О.І.Дячук – Рівне: НУВГП, 2012. – 46 с.

5. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» студентами напряму підготовки «Економіка підприємства». Ч.2 / В.М.Костриченко, Ю.В. Красовська, І.І. Зарівняк, О.І. Дячук – Рівне: НУВГП, 2012. – 30 с.

6. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» студентами напряму підготовки «Економіка підприємства» денної та заочної форми навчання / В.М. Костриченко, Ю.В. Красовська, І.І. Зарівняк – Рівне: НУВГП, 2012. -23 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. перероб./С.М. Ілляшенко. – К.: ЦНЛ, 2004.- 220 с.

2.Клименко С.М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків:Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / С.М.Клименко, О.С.Дуброва. – К.: КНЕУ, 2006. – 188 с.

Допоміжна

1.Закон України "Про підприємництво"// Нове законодавство України. Випуск 2. - К., 1992.

2.Закон України "Про підприємства в Україні"// Нове законодавство України. Випуск 3. – К., 1992.

3.Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003.

4.Акіліна О.В. Економічне обґрунтування господарських рішень: Навч. посіб./О.В.Акіліна, В.Г.Пасічник. – К.: ЦНЛ, 2005.- 144 с.

5.Андрейчиков А.В. Анализ, синтез, планирование решений в экономике./ А.В.Андрейчиков, О.Н.Андрейчикова. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 368 с.

6. Андрійчук В. Менеджмент: прийняття рішень і ризик: Навч. посібник./ В.Андрійчук, Л.Бауер.- К.- КНЕУ, 1998. 316 с.

7. Балабанов И.Т. Финансовый анализ и планирование хозяйствующего субъекта. – 2-е изд., доп./И.Т.Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 208 с.

8. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т.1. – 2-е изд., перераб. и доп. / И.А.Бланк. – К.: Эльга, Ника–Центр, 2004.- 624 с.

9. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т.2. – 2-е изд., перераб. и доп./ И.А.Бланк. – К.: Эльга, Ника–Центр, 2004.- 624 с.

10. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами: Пер. с англ./ Дж.К.Ван Хорн. - М.: Финансы и статистика, 1999. – 800 с.

11. Вітлінський В.В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч. –метод. посіб. / В.В.Вітлінський, Верченко П.І.– К.: КНЕУ, 2000.- 292 с.

12. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: Підручник /І.Б.Гевко. – К.:Кондор, 2009.-187 с.

13. Гордійчук А.С. Економіка підприємства: Навч. посібник/ А.С. Гордійчук, О. А. Стахів. - Рівне: РДТУ, 2000. - 247 с.

14. Гуменюк В.Я. Управління ризиками: Навч. посібник./ В.Я.Гуменюк, Г.Ю.Міщук, О.О.Олійник. – Рівне: НУВГП, 2010.- 158 с.

15. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. / Д.Дерлоу. – К.: Наукова думка, 2001. – 242 с.

16. Економіка підприємства: Підручник / За загальною редакцією С.Ф.Покропивного. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.

17. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і ситуацій: Навчальний посібник/ С.Ф.Покропивний, Г.О.Швиданенко, О.С.Федонін та ін.. – К.: КНЕУ, 2005. – 323 с.

18. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник./ В.В.Іванова.– К.: Центр навчальної літератури, 2006.– 472 с.

19. Івченко І.Ю. Економічні ризики: Навчальний посібник. /І.Ю.Івченко.- К.: ЦНЛ, 2004.- 304 с.

20. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. перероб./С.М. Ілляшенко. – К.: ЦНЛ, 2004. 220 с.

21. Карпова Т.П. Управленческий учет: Учебник для вузов./ Т.П.Карпова. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 350 с.

22. Колпаков В.М. Теория и практика управленческих решений: Учебное пособие для вузов/ В.М.Колпаков. – К.: МАУП, 2000. -256 с.

23. Костриченко В.М. Ціноутворення: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – Рівне: НУВГП, 2008. – 116 с.

24. Кузьменко Л.В. Финансовый менеджмент: Навчальний посібник./ Л.В.Кузьменко, В.В.Кузьмін, В.М.Шаповалова.- Херсон: Олді-плюс, 2003.- 256 с.

25. Лігоненко Л.О. Антикризисное управління підприємством: Підручник.- К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005./Л.О. Лігоненко Л. – 824 с.
26. Лукянова В.В. Економічний ризик: Навчальний посібник./ В.В. Лукянова, Т.В. Головач. –К.: Академвидав, 2007.- 464 с.
27. Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання: Навчальний посібник. / Н.І. Машина. – К.: ЦНЛ, 2003. – 188 с.
28. Міщенко А.П. Стратегічне управління: Навч. посібник. / А.П. Міщенко. – Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. – 236 с.
29. Петрович Й. М., Захарчин Г. М. Організація виробництва: Підручник./ Й.М. Петрович, Г.М. Захарчин. - Львів: Магнолія плюс, 2004.
30. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: Навч. посіб./ В.М. Приймак. – К.: Атіка, 2008. 240 с.
31. Рыхтикова Н.А. Анализ и управление рисками организации: Учеб. пособие / Н.А. Рыхтикова. – 2-е изд. – М.: ФОРУМ, 2010.- 240 с.
32. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп./ Г.В. Савицкая.– Минск: ООО «Новое знание», 1999.- 688 с.
33. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. / Ю.С. Цал-Цалко. –К.: ЦУЛ, 2002. – 656 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).